

Начало > Търсене на практикуващи юристи > **Намерете вещо лице**

Намерете вещо лице

Португалия

I. Списъци и регистри на вещи лица

Освен процедурата, предвидена в Кодекса за отчуждаване, няма друг официален списък/регистър на вещите лица в Португалия. Кодексът за отчуждаване (одобрен със Закон № 168/99 от 18 септември) урежда участието на вещи лица, включени в списък, в производства, свързани с установяването на обществена полза от отчуждаване, и производства, свързани с принудителното изпълнение на административно владение, включително арбитражни и апелативни фази на двете производства.

Оценките и проучванията, извършени от вещото лице, имат за цел да се определи справедливо обезщетение, което да бъде изплатено на лицето, спрямо което е извършено отчуждаването. Размерът трябва да се основава на установяването на факти, които са абсолютно необходими за изчисляването на това обезщетение.

В съответствие с [Декрет-закон № 125/2002 от 10 май](#), който урежда условията за изпълнение на задълженията на вещите лица и арбитражите в посочените по-горе процедури, [Генерална дирекция „Правораздаване“ \(DGAJ\)](#) е португалският орган, който отговаря за публикуването и актуализирането на [официалния списък на вещите лица](#) и за подпомагането на процедурите за подбор и наемане на вещи лица. Вещите лица изпълняват по-специално следните задачи:

прогноза за таксите за отчуждаване;

извършване на проучвания;

извършване на оценки;

участие в арбитражни производства.

Освен това вещи лица се назначават от официалния списък и в случаите, когато законът позволява отчуждаването на движимо имущество, по-специално съгласно член 16 от [Закон 13/85 от 6 юли](#) (Закон за културното наследство на Португалия).

Списъкът на вещите лица се актуализира периодично.

Не съществува инструмент за търсене на вещо лице в Португалия.

II. Квалификации на вещото лице

За да бъдат вписани в списъка, кандидатите трябва да отговорят на следните изисквания:

да притежават подходяща образователна степен, както е посочено в [Заповед № 788/2004 от 9 юли](#);

да са навършили най-малко 18 години;

да нямат наложена забрана за заемане на публична длъжност или да не са били лишени от право да изпълняват задълженията, които вещото лице трябва да изпълнява;

да притежават физическата сила и нравствените качества, необходими за изпълнение на задълженията;

спазване на законите за задължителна ваксинация.

III. Възнаграждение на вещите лица

Вещите лица, назначени от съдилищата, не могат да получават авансово плащане.

Възнаграждението на вещите лица се определя в съответствие с разпоредбата на член 17 от Наредбата за процесуалните разходи, одобрена с [Декрет-закон № 34/2008](#) от 26 февруари, съгласно таблица IV: между 1 и 10 разчетни единици (UC) (стойността на една единица е 102,00 EUR). На 1 февруари 2017 г. Конституционният съд на Португалия постанови с обвързваща сила, че правилото за недопускане на експертни възнаграждения над определения таван от 10 UC (1 020,00 EUR) е противоконституционно поради принципа на пропорционалност.

В случай на вещо лице, избрано от съдията, пътните разходи се покриват предварително.

Заплащането на възнагражденията на вещите лица се извършва, както следва:

Граждански производства

Таксата на вещото лице е включена в съдебните разноски. Всяка страна заплаща разноските по производството, направени от нея, както и тези на нейния представител. Съдът осъжда загубилата страна да възстанови на страната, която е спечелила напълно делото, разноските, които са необходими за ефикасното упражняване или защита на дадено право.

Ако страната е постигнала само частичен успех, съдът разпределя справедливо разноските или постановява, че никоя от страните няма право на възстановяване. Въз основа на резултатите от производството държавата има право на възстановяване от страните на направените от нея разходи във връзка с производството, ако тези разходи не се очаква да бъдат освободени от съдебни такси.

Наказателно производство

Разходите, необходими за провеждането на наказателните производства, включително и производствата по изпълнение, са за сметка на държавата. Ако подсъдимият бъде осъден законно, той е длъжен да възстанови на държавата фиксирана сума от други разходи, например транспортни разходи или лабораторни анализи, които първоначално са били поети от държавата. За заплащането на фиксираната сума обаче се изисква да е било направено искане за експертно заключение по време на процедурата.

Страните не могат да получат правна помощ по отношение на възнаграждението на вещото лице.

IV. Отговорност на вещите лица

Законодателството на Португалия не урежда изрично отговорността на вещите лица и в тази област се прилагат общите разпоредби (деликтно/договорно право).

Въпреки това от вещото лице се изисква да изпълнява задълженията си с дължимата грижа, за да поддържа своето назначение, тъй като съдията може да наложи глоба, в случай че вещото лице наруши задължението за сътрудничество със съда. Съдът може също така да отстрани вещото лице от производството, ако прецени, че то проявява небрежност (например в случаите, когато не представи експертното заключение в определения срок).

Назначените вещи лица трябва да поемат твърд ангажимент за изпълнение на възложената им задача, освен ако са държавни служители и задачата влиза в служебните им задължения.

Вещите лица не са задължени да сключат застраховка за професионална отговорност, която да покрива евентуалната им отговорност. Отговорността на вещото лице не е ограничена от закона.

V. Допълнителна информация относно работата на вещите лица

Основните правни разпоредби, приложими към съдебните експертизи в Португалия, са членове 467—489 от [Гражданския процесуален кодекс](#) и членове 151—163 от [Наказателно-процесуалния кодекс](#). Няма версия на английски език на разпоредбите, достъпна онлайн.

Общите правила за назначаване на вещо лице за целите на производството пред граждански, наказателен и административен съд са подобни. Званието на вещото лице не е защитено.

В правната система на Португалия не се прави разграничение между вещи лица, привлечени като свидетели, технически експерти, експерти по право или друг вид експерти.

Както е посочено по-горе, с изключение списъка на вещите лица по Кодекса за отчуждаването, не съществува друг официален списък на вещите лица. Често се използват вещи лица както в наказателните, така и в гражданските производства.

1 Назначаване на вещи лица

По граждански производства вещите лица се назначават само от съда. В рамките на наказателното производство прокурорът може да назначи вещи лица по време на фазата на разследването.

Вещи лица могат да бъдат назначавани и за целите на предварителното или досъдебното производство.

1.а Назначаване от съда

Съдът може да назначи вещо лице по искане на една от страните или по своя преценка. В рамките на съдебното производство съдът назначава експертиза, ако решението зависи от преценка на факти, за които се изискват научни познания.

Няма разлики в правилата за назначаване на вещи лица за целите на производството пред граждански, наказателен или административен съд. В зависимост от обстоятелствата страните или самото вещо лице могат да направят искане за отвод или освобождаване от задълженията на вещо лице.

Правилата за отвод на съдиите се прилагат *mutatis mutandis*.

Ръководителите на суверенни органи или еквивалентни органи на автономни региони са освободени от упражняване на функцията на вещо лице. Същото важи и за лица, които по закон имат подобен статус, като прокурори при упражняването на техните функции и дипломатически представители на чужди държави.

Всички лица, които се позовават на лични причини, могат да бъдат освободени от упражняване на функцията на вещо лице.

Когато съдът назначава вещото лице, той го избира от списък или регистър на вещите лица, освен в областта на медицинските експертизи, които по закон се възлагат на публична институция: [Instituto Nacional de Medicina Legal e Ciências Forenses](#).

Назначаването на вещо лице от регистъра е практика, която е широко възприета от съдилищата.

1.б Назначаване от страните по делото

Съдът може да назначи вещо лице по искане на страната или по своя преценка. В рамките на съдебното производство съдът назначава експертиза, ако решението зависи от преценка на факти, за които се изискват научни познания.

Страните нямат право да назначават вещо лице, а само могат да предложат вещо лице.

Страните могат да назначат вещо лице в съвместни експертизи в граждански производства. В тези случаи назначено от съда вещо лице работи заедно с едно или повече вещи лица, назначени от страните.

2 Процедура

2.а Гражданско производство

Няма специфични изисквания, например съдебна практика, към които вещото лице трябва да се придържа при изготвянето на експертното заключение и/или в рамките на съдебното производство.

Съдът не наблюдава и не контролира напредъка на проучванията на вещото лице. Когато поради причини от техническо или професионално естество заключението не може да бъде представено в определения от съдията срок, съдът трябва да бъде уведомен незабавно, за да се назначи ново вещо лице във възможно най-кратък срок.

Няма контрол на качеството на работата на вещото лице.

Съдът не е обвързан от становището на вещото лице. Съдът може да достигне до други изводи и да постанови решение, което не съответства на становището на вещото лице. Въпреки това несъгласието трябва да се основава на технически причини и да бъде обосновано.

Няма процедура, при която се осъществяват срещи с вещите лица преди процеса или се провежда кръстосан разпит преди процеса с цел да се стесни обхватът на въпросите и съдът да разбере разликите в становищата.

Страните могат да оказват съдействие на вещото лице и да представят становища на вниманието на вещото лице. Те предоставят също така всички обяснения, които вещите лица считат за необходими. Ако съдията присъства по време на експертизата, той може също да отправи искания, които счита за подходящи в контекста на конкретното производство.

Вещите лица могат да използват всички необходими средства, за да изпълнят своите задължения по подходящ начин, да прилагат подходящи мерки или да получат разяснения и да искат достъп до информация по делата.

По-специално не е необходимо вещото лице да провежда срещи със страните, за да събере техните становища.

1. Експертно заключение

Няма задължителна рамка, която вещото лице трябва да следва в своето заключение.

В случай на съвместна експертиза, ако липсва единодушие, вещите лица следва да представят мотивите за своите различни становища.

От вещите лица не се изисква да представят предварително заключение.

Вещите лица са длъжни да разгледат аргументите на страните единствено в окончателното си експертно заключение.

Няма други специфични изисквания, например съдебна практика, които вещото лице трябва да спазва в своето експертно заключение и/или в рамките на съдебното производство.

Има случаи, в които вещото лице трябва да представи допълнително експертно заключение, ако съдът повдигне допълнителни въпроси или поиска от вещото лице да изясни експертното заключение.

Вещите лица представят своите заключения в писмен вид.

2. Съдебно заседание

По искане на някоя от страните или по разпореждане на съда вещите лица се явяват на последното съдебно заседание, за да предоставят под клетва поисканите от тях обяснения.

2.б Други

(отговорите на тези въпроси са дадени в други части на текста и са изложени повторно по-долу)

Няма други специфични изисквания, например съдебна практика, към които вещото лице трябва да се придържа при изготвянето на експертното заключение и/или в рамките на съдебното производство.

Съдът не наблюдава и не контролира напредъка на проучванията на вещото лице.

Няма контрол на качеството на работата на вещото лице.

Страните могат да оспорят заключението чрез изявления или чрез насрещна експертиза, преди съдът да се произнесе с решение по делото.

Съдът по принцип е обвързан от становището на вещото лице. Когато съдът достигне до различен извод, той трябва да обоснове несъгласието си с експертното становище.

Няма процедура, при която се осъществяват срещи с вещите лица преди процеса или се провежда кръстосан разпит преди процеса с цел да се стесни обхватът на въпросите и съдът да разбере разликите в становищата.

На вещите лица се разрешава да поддържат контакт със страните по време на производството.

По принцип страните могат да присъстват по време на провеждането на експертизата, могат да правят коментари и да отговарят на въпросите на вещите лица.

По-специално не е необходимо вещото лице да провежда срещи със страните, за да събере техните становища.

Представената тук информация е събрана при изпълнението на проекта „Намиране на вещо лице“ чрез контакти по държави, избрани от Европейския институт за експертизи и експерти (ЕЕЕИ)..

Последна актуализация: 07/04/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия.

Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.